

گفتار درمانی

کارشناسان رشته گفتار درمانی به یاری افرادی می آیند که می خواهند حرف بزنند. می خواهند وقتی شاد یا غمگین هستند احساس خود را به آرامی و بدون دغدغه با دیگران در میان بگذارند، اما نمی توانند. در واقع هدف این رشته بررسی، تشخیص، ارزیابی و درمان اختلالات گفتار و زبان است.

تعریف گفتار درمانی :

علمی است که به ارزیابی، تشخیص و درمان انواع اختلالات گفتاری می پردازد. اختلالات گفتاری شایع شامل لکنت، اختلالات تولید(اختلال در تلفظ صداها)، اختلالات صوتی، تأخیر در رشد گفتار و زبان، اختلالات گفتاری ناشی از فلج مغزی، کم شنوایی، سکتی های مغزی و .... می باشد.

گفتار درمانی یکی از رشته های علوم پزشکی در شاخه توان بخشی است که به مطالعه ی جنبه های مختلف گفتار و زبان و تشخیص و درمان اختلالات مربوط بدان می پردازد. گفتار درمانی به عنوان ترکیبی از دانش و هنر، از مجموعه گسترده ای از علوم انسانی و تجربی بهره می گیرد و کسب مهارت در آن مستلزم فراگیری مباحث پایه از جمله نورواناتومی و فیزیولوژی مکانیسم گفتار، زبان شناسی و آواشناسی، روان شناسی و روانپزشکی و نیز مباحث تخصصی بیماری شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات گفتار و زبان است.

آسیب شناس گفتار و زبان (گفتاردرمانگر) باید در آغاز از ماهیت گفتار و زبان و رشد طبیعی آن آگاه گشته و سپس با انواع اختلالات مربوط به آن آشنا شود و نحوه ارزیابی و درمان آنها را فرا بگیرد. در یک عبارت کوتاه می توان گفت هرگاه یا شیوه صحبت کردن گوینده بیش از محتوای سخن او، توجه شنونده را به خود جلب کند و یا محتوای کلام دچار نابسامانی شود وی مشکوک به نوعی اختلال گفتاری یا زبانی است. آسیب های گفتار و زبان متنوع بوده و از کودکی تا بزرگسالی مشاهده می شود از میان آنها می توان به لکنت، اختلالات تلفظی، اختلالات گفتار و زبان در کودکان دارای مشکل یادگیری زبان و کودکان کم شنوا، عقب مانده ذهنی، اتیستیک، بیماران سکته مغزی و اختلالات گفتاری ناشی از فقدان حنجره و آسیبهای آن اشاره نمود.

هرگونه اشکال در نحوه گفتار و یا ناتوانی در درک گفته های دیگران می تواند موجب اختلال در روابط اجتماعی شخص مبتلا گشته و مانعی در راه پیشرفت تحصیلی فرد و در جامعه و شکوفائی کامل توانائی ها و استعدادهای بالقوه وی شود. این مساله به نوبه خود می تواند صدمات روحی و عاطفی و رفتارهایی نظیر گوشه گیری، پرخاشگری و ... و در نهایت تزلزل بهداشت روانی فرد و خانواده او را در پی خواهد داشت.

نقش آسیب شناس گفتار و زبان در مرحله اول، پیشگیری از بروز اینگونه اختلالات از طریق آموزش های انفرادی و گروهی است و در

مراحل بعدی، وظیفه او ارزیابی و تشخیص اختلال های گفتار و زبان و تلاش در درمان و اصلاح و جلوگیری از شدت آن ها می باشد .

و یا به گفته آقای خاموشی استاد گفتار درمانی دانشگاه علوم پزشکی تهران هدف این رشته تربیت آسیب شناسی گفتار و زبان و یا گفتار درمانگر است. متخصصی که در وهله اول آسیب هایی را که توسط عوامل ژنتیکی و یا اکتسابی به گفتار و زبان وارد شده تشخیص می دهد و در وهله دوم به ارزیابی میزان آسیب دیدگی و علت آن می پردازد و سپس مرحله درمان را شروع می کند.

وی در توضیح سخنان خویش می گوید: یک آسیب شناس گفتار و زبان باید در آغاز بررسی کند که چه حوزه ای از زبان و گفتار فرد صدمه دیده است و سپس به درمان پردازد. چون نوع و مدت درمان با توجه به حوزه آسیب دیده متفاوت می باشد.

برای مثال امکان دارد به علت سگته مغزی، تصادف و یا اصابت ترکش، اختلالی در حوزه زبان فرد ایجاد شود که این اختلال می تواند به صورت بی ربط صحبت کردن و یا ناتوانی در سخن گفتن بروز پیدا کند. یا این که امکان دارد مشکل در حوزه گفتار باشد یعنی در تولید گفتار و یا روانی گفتار اختلالی به وجود بیاید. برای مثال کودکی که صدای «ر» را «ل» تلفظ می کند دارای اختلال در تولید گفتار است و همچنین فردی که در طول یک دقیقه به جای ؟ جمله (به طور متوسط) یک جمله را گفته و یا برعکس ?? جمله را بیان می کند، دچار اختلال در روانی گفتار می باید. و بالاخره امکان دارد تارهای صوتی به دلایل مختلف آسیب ببینند که موجب خراب شدن کیفیت صوت می شود.

که در تمام موارد فوق یک گفتار درمان سعی می کند که به شیوه های غیرپزشکی و بدون استفاده از دارو آسیب ایجاد شده را درمان کند اما طول درمان و نحوه درمان متفاوت خواهد بود یعنی آسیب های حوزه زبان چون به سیستم عصب مرکزی در مغز برمی گردد، طولانی تر و دشوارتر بوده اما درمان اختلالات حوزه گفتار آسان تر و سریعتر می باشد.

یکی دیگر از اساتید دانشگاه نیز در معرفی رشته گفتار درمانی می گوید: رشته گفتار درمانی یکی از زیرمجموعه های علوم توانبخشی است و هدف آن یاری رساندن به افرادی است که دچار اختلالات گفتاری و زبانی هستند که این کمک شامل موارد زیر می شود.

الف) کمک به افرادی که اختلالات تلفظی دارند. به گونه ای که بتوانند بدرستی تولید صداهای گفتاری را بیاموزند.

ب) کمک به بیمارانی که اختلال در صوت دارند و یا به علل مختلف حنجره آنها جراحی شده و فاقد صورت طبیعی هستند.

ج) کمک به بیمارانی که به دلیل آسیب های مغزی زبان پریش شده اند (این دسته از بیماران قدرت سخن گفتن نداشته و یا بی ربط سخن می گویند)

د) یاری کردن ناشنویان برای برقراری ارتباط کلامی .

هـ) کمک به طیف گسترده ای از عقب ماندگان ذهنی برای برقراری ارتباط کلامی.

و) توصیه و مشاوره به افراد جامعه به منظور پیشگیری از اختلالات فوق.

آینده شغلی ، بازار کار ، درآمد:

در مقابل هر ؟ یا ؟ هزار نفر جمعیت یک گفتار درمانگر مورد نیاز است. آمار فوق که مورد قبول جامعه پزشکی و بهداشتی جهان است، نشانگر نیاز جامعه به فارغ التحصیلان گفتار درمانی است چرا که تخصص گفتار درمانی بر دو محور اصلی درمان و پیشگیری استوار شده است.

آقای خاموشی مدیر گروه گفتار درمانی دانشگاه تهران در این باره می گوید: با این که رشته گفتار درمانی در گروه پزشکی است اما کار آن بیشتر پیشگیری می باشد. برای مثال در حوزه بهداشت مدارس علاوه بر پیام های بهداشتی مبنی بر این که «از دستفروشان خوراکی نخرید» و یا «از خوردن لواشک و بستنی غیر بهداشتی خودداری کنید» باید پیام هایی در زمینه بهداشت گفتار و زبان نیز داده شود. یعنی باید به دانش آموزان گفت که «هنگام بازی فوتبال در حیاط مدرسه جیغ نزنید» یا «وقتی زنگ تفریح زده شد، فریاد نزنید» که البته برای قانع کردن دانش آموزان و نشان دادن اهمیت پیام های فوق لازم است که مدلی از حنجره را به سر کلاسها برده تا دانش آموزان به وضوح ببینند که اگر جیغ بزنند، حنجره آنها چه آسیبی می بیند. همچنین یک گفتار درمانگر می تواند به قاریان قرآن ، مداحان، خواننده ها ، گویندگان صدا و سیما ، دوبلورها و در کل افرادی که از صوت خود به صورت حرفه ای استفاده می کنند، آموزش بدهند که چگونه سخن بگویند و یا از صوت خود استفاده کنند تا مشکلی برایشان به وجود نیاید.

آنچه گفته شد بخشی از فرصت‌های شغلی یک گفتار درمانگر است که باید در جامعه وجود داشته باشد اما آیا در ایران نیز این فرصت‌های شغلی موجود است؟

آقای خاموشی در این زمینه می‌گوید: متأسفانه این رشته در کشور ما جا نیفتاده است و در نتیجه فعالیت فارغ‌التحصیلان این رشته محدود می‌باشد.

برای مثال با این که به اعتقاد ما هر مدرسه‌ای به یک گفتار درمانگر نیاز دارد، فارغ‌التحصیلان این رشته زمانی که در آموزش و پرورش استخدام می‌شوند، پستی برای آنها در نظر گرفته نشده است یعنی در حکم استخدامی به عنوان دبیر تلقی می‌شوند نه به عنوان یک گفتار درمانگر.

و یا متأسفانه قانون نظام پزشکی به این صورت است که گفتار درمانگر نمی‌تواند به تنهایی مطب بزند بلکه باید زیر نظر متخصص مغز و اعصاب و یا گوش و حلق و بینی فعالیت بکند. در صورتی که یک گفتار درمانگر وابستگی خاصی به هیچ تخصصی ندارد البته ممکن است متخصص مغز و اعصاب در بعضی موارد به گفتار درمانگر یاری برساند اما در بسیاری از موارد مانند لکنت زبان نمی‌تواند کمکی بکند.

وی در ادامه می‌گوید: با این وجود نباید علاقه‌مندان به این رشته ناامید شوند چون این رشته برای جوانانی کنجکاو که به دنبال کشف ناشناخته‌ها می‌باشند و می‌خواهند در زمینه تحصیلی‌شان حرف اول را بزنند، رشته بکری است و زمینه‌های ناشناخته زیاد دارد. که از آن جمله می‌توان به درمان سریع لکنت زبان اشاره کرد. چون با این که در این زمینه روشهایی وجود دارد اما روشهای فوق به تدریج جواب

می‌دهد و من به جرات می‌گویم که اگر کسی درمان سریعی برای لکنت زبان پیشنهاد کند، بسیار ثروتمند خواهد شد. برای این که لکنتی‌ها هم افرادی باهوش طبیعی هستند و می‌توانند مشاغل مختلف را به عهده بگیرند ولی این اختلال در صحبت کردن آنها را دچار مشکل کرده است. بنابراین بسیاری از آنها حاضرند هزینه زیادی بپردازند اما سریع مشکل آنها رفع شود.

راحله جعفری توسی نیز معتقد است با این که مشکل شغلی در جامعه ما برای همه رشته‌ها از جمله رشته گفتار درمانی وجود دارد اما از آنجایی که فارغ‌التحصیلان رشته‌های توانبخشی و از جمله گفتار درمانی محدود هستند و از طرفی جامعه به آنها نیاز بسیاری دارد، رشته‌های علوم توانبخشی کمتر از سایر رشته‌ها با مشکل شغلی روبرو هستند. برای مثال یک گفتار درمانگر می‌تواند در درمانگاهها و مراکز بهداشت، مراکز ویژه توانبخشی و مراکز آموزش و پرورش استثنایی فعالیت بکند چون قسمت عمده کار ما در ارتباط با ناشنواها و کم‌شنواها است یعنی ما به یک ناشنوا و یا کم‌شنوا کمک می‌کنیم که گفتار افراد را درک کرده و بهتر از قبل منظورش را از طریق کلام برساند. که از همین‌جا ناشنویان زبان اشاره را می‌آموزند اما ما به آنها درک گفتار و بیان آن را می‌آموزیم.

توانایی‌های جسمی، علمی، روانی و ... مورد نیاز و قابل توصیه حروف را یک یک ادا کرده و یا کلمات را به آرامی بیان می‌کند و سپس به صدای بیمار و نحوه ادا کردن حروف و یا کلمات او نگاه کرده و گوش فرا می‌دهد و اشتباه‌هایش را به آرامی تذکر می‌دهد تا او بتواند از سنگلاخ دشواریهای گفتار و زبان عبور کرده و به روانی سخن بگوید.

این کار همیشگی یک گفتار درمانگر است. کاری که باید با صبر و بردباری به دفعات مختلف و به روش‌های گوناگون انجام دهد. راحله جعفری توسی فارغ‌التحصیل گفتار درمانی با اشاره به همین ویژگی می‌گوید: صبور بودن مهمترین ویژگی است که یک گفتار درمانگر باید داشته باشد چرا که بعضی از بیماران ما به کندی پیشرفت می‌کنند و به قول معروف پیشرفتشان میلیمتری است. بنابراین لازم است که گفتار درمانگر بردبار بوده و پایه‌پای بیمار پیش رفته و او را درک کند.

همچنین متخصص این رشته باید انعطاف‌پذیر باشد. برای این که در این کار تنوع مراجعه‌کنندگان بسیار زیاد است یعنی مراجعین ما می‌توانند یک بچه؟ ساله تا یک فرد?? ساله باشند که بدون شک هر یک روحیات و ویژگی‌های خاص خود را دارند و یک گفتار درمانگر باید با توجه به این ویژگی‌های فردی نحوه درمان را انتخاب بکند. آقای خاموشی نیز در بیان ویژگی‌های لازم برای دانشجویان این رشته می‌گوید: دانشجوی موفق این رشته کسی است که به زبان انگلیسی و دانش کامپیوتر مسلط باشد چون کتابهای این رشته در ایران بسیار کم است و دانشجو باید بتواند از منابع خارجی یا از شبکه‌های رایانه‌ای استفاده کند.

همین‌طور بهتر است با لهجه‌های مختلف آشنایی داشته باشد چون ممکن است ناشنوایی به او مراجعه کند که در یک محیط ترک یا کرد زبان زندگی کرده است و اگر فرد لهجه او را بلد باشد و یا حداقل با جایگاه‌های تولید صدای آن لهجه آشنا باشد، بهتر می‌تواند به او کمک کند.

آقای شاهبداغی استاد گفتار درمانی دانشگاه علوم پزشکی تهران نیز معتقد است که رشته گفتار درمانی نیازمند خلاقیت، هنر، صبر و پشتکار است و باید دانشجوی به مطالعه مداوم جهت پیشرفت زمینه‌های درمان بیماران علاقه‌مند باشد.

رضا نصیری فارغ‌التحصیل این رشته نیز می‌گوید: دانشجویان این رشته باید اختلال گفتاری نداشته باشند زیرا بخشی از تحصیل در این رشته شامل آموزش عملی و برخورد کلامی با بیماران می‌باشد و باید سلامت کامل روانی داشته و بتوانند بدرستی ارتباط برقرار کنند. همچنین لازم است در دروس زبان و ادبیات فارسی، زیست‌شناسی، فیزیک و زبان انگلیسی اطلاعات لازم و کافی را کسب کرده باشند.

** تعدادی از خدمات یک گفتار درمانگر

– درمان لکنت زبان

– اختلالات تلفظی

– تأخیر در رشد گفتار و زبان کودکان

– درمان اختلالات گفتاری و زبانی ناشی از فلج مغزی ، سکتة مغزی ،

شکاف کام ، عقب ماندگی ذهنی

– تشخیص و درمان اختلالات یادگیری و مفاهیم کلمان (زبان)

– تشخیص و درمان اختلالات نوشتاری و املاء

– مشاوره تخصصی و گفتار درمانی برای اعضاء خانواده

– ارجاع به متخصص مغز و اعصاب یا گوش ، حلق و بینی در صورت

نیاز

آشنایی با اختلالات گفتاری

- لکنت زبان : اختلالی است که طی آن جریان روان گفتار با مکث، تکرار هجا و یا کشش های نابجا شکسته می شود و معمولاً همراه با انقباض عضلات اندامهای گفتاری یا در موارد شدیدتر دیگر اعضای بدن می باشد و شیوع آن در پسرها ؟ برابر دخترها است.
- نقص شنوایی : بدلیل اهمیتی که شنوایی در گفتار و تصحیح اشتباهات گفتاری دارد هر گونه اختلال در شنوایی بر گفتار اثر گذار خواهد بود. مشکلات گفتاری حاصله شامل اختلال در تولید صحیح صداها ، شناخت محدود، ذخیره واژگان محدود، اختلال صوت و ... می باشد.
- اختلالات صوت : شامل هر گونه اختلالی است که تارهای صوتی را درگیر می کند مانند اختلال در آهنگ صدا، زیر و بمی، و خشبومی بودن صدا، وجود اختلالات جسمی مانند وجود شکاف کام یا لب و یا بزرگ بودن بیش از حد لوزه ها و نیز کم شنوایی و همچنین استفاده ناصحیح از تارآواها می تواند باعث اختلالات صوت گردد.
- اختلالات تولیدی : عبارتست از مشکل در بیان صحیح صداها که می تواند بصورت حذف یا جانشین کردن صدا باشد و در موارد شدید منجر به نامفهوم شدن گفتار
- می گردد. علت آن می تواند بدلیل نقص ارگانیک در سیستم گفتار ، محیط نامناسب و یادگیری نادرست و یا زمینه ارثی داشته باشد.
- تأخیر در رشد گفتار و زبان : اگر گفتار کودکی همزمان با سن تقویمی او پیش نرود دارای تأخیر در گفتار است . کودک طبیعی تا قبل از ؟ سالگی تک کلمات را بیان می کند. تا ؟ سالگی جملات دو کلمه ای و همینطور با افزایش سن ذخیره واژگان نیز بیشتر می شود.

از علت های مسبب تأخیر می توان به عقب ماندگی ذهنی کم
شنوایی، عوامل محیطی و مشکلات جسمی اشاره کرد.
زبان پریشی : به اختلال گفتاری ناشی از صدمه به سیستم مغزی
گفته می شود که فرد قادر به ارتباط گفتاری با دیگران نخواهد بود و
این اختلال عمدتاً در افراد بزرگسال بوجود می آید و علت آن ناشی
از سکتها یا تومورهای مغزی، تصادفات و... می باشد. فرد دارای
گفتاری ناروان ، بی محتوا ، خطاهای تولیدی و فلجی می باشد.

?-تاخیر در گفتار و زبان delayed speech and language

افرادی دارای این مشکل هستند که به دلایل مختلف از قبیل
ناشنوایی - عقب ماندگی ذهنی - فلج مغزی دیرتر از حد طبیعی
شروع به صحبت می کنند و گفتار و زبان نشان در حد سنشان نمی باشد

?-اختلالات روانی گفتار fluency disorder

افرادی که لکنت زبان و پریده گویی دارند جزء این گروه هستند

لکنت زبان (stuttering) زمانی اتفاق می افتد که در روند طبیعی
گفتار وقفه های غیر طبیعی و ناگهانی بواسطه تکرار صداها هجاها
کشیده گویی: طولانی ادا کردن صداها - کلمات و هجا میا نپرانی
گیر: قفل و رفتارها ی وابسته ایجاد می شود.

بریده گویی (cluttering) : زمانی اتفاق می افتد که میزان تکلم دچار اشکال شود و گفتار فرد بیش از حد سریع باشد و فرد در گفتار از گفتن برخی از اصطلاحات صرف نظر کند

?- اختلالات صوتی voice disorder

زمانی اختلال صوتی وجود دارد که کیفیت؛ زیرومی؛ بلندی و انعطاف پذیری صوت فردی متفاوت از صوت افراد؛ جنس؛ سن؛ گروه و فرهنگ مشابه وی باشد. وجود یا عدم وجود اختلال صوت و میزان آن نسبت به قضاوت شنونده متفاوت است. بنابراین کودکان؛ والدین؛ بزرگسالان و آسیب شناسان گفتار و زبان اختلال یا عدم اختلال را بر طبق نیازها و زمینه خود تعیین می کنند.

اختلالات صوتی را میتوان به صور گوناگون طبقه بندی کرد. برخی بر اساس سبب شناسی؛ برخی بر اساس ادراکی و تعدادی دیگر بر اساس جنبش شناسی تقسیم می کنند.

در طبقه بندی بر اساس سبب شناسی؛ اختلالات صوتی را میتوان به دو دسته؟- عضوی: که شامل بد آوایی و بی آوایی بدلیل ضایعات بافتی یا بیماریهای عصبی شناخت.؟- روانزاد: که شامل صوت ناهنجار در اثر سایکو نوروز؛ اختلالات شخصیتی یا الگوی های نادرست تقسیم کرد.

در طبقه بندی براساس دیدگاه ادراکی اختلال در یک یا تعدادی از مؤلفه های صوت شامل زیرویمی بلندی و کیفیت وجود دارد.

در طبقه بندی جنبش شناسی به دو بخش عمده پرکاری و کم کاری صوتی تقسیم می شود علائم اختلالات صوت شامل موارد زیر است

?-گرفتگی صوت ?- نفس آلودگی صدا ?- خستگی صوتی ?- کاهش دامنه آواسازی

?- بی صدا ?- قطع زیرویمی یا صدای زیرنامناسب ?- آواسازی توام باتلاش و کوشش ?- لرزش

?-اختلالات زبانی language disorder

از جمله اختلالات زبانی آفازی است. آفازی درسه فرایند درک زبان فرمول بندی زبان و یا هر دو اختلال بوجود می آید.

آفازی در اثر آسیب به مناطق مختلف مغزی در نیمکره چپ به علل مختلف مانند تصادف سکته مغزی تروما و غیره بوجود می آید آفازی براساس منطقه ای که آسیب دیده تقسیم بندی شده است و شامل انواع زیر است

?- آفازی ورنیکه ?- آفازی بروکا ?- آفازی انتقالی ?- آفازی ترانس کورتیکال حسی ?- آفازی گلوبال ?- آفازی ترنس کورتیکال حرکتی

و بر اساس نوع آفازی ممکن است علائم زیر دیده شود. پارافازیا -
اختلال تکرار - اختلال در خواندن و نوشتن - اختلال در درک و بیان -
اختلال در نامیدن

?-اختلالات تشدید resonance disorder

تشدید زیر مجموعه کیفیت صوت است در اختلالات تشدید در اثر
اختلال در عملکرد ریچه کامی - حلقی به علل مختلف فرایند تشدید
به درستی انجام نمی شود دو به عبارت دیگر توازن خیشومی -
دهانی بهم خورده است. انواع اختلالات تشدید عبارتند از? - خیشومی
شدگی بیش از حد : تشدید بیش از حد هوا در حفره بینی که ممکن
است همراه با خروج هوا از بینی باشد یا نباشد. در این حالت ممکن
است برای جلوگیری از خروج هوا در پرده های بینی حرکات انقباضی
دیده شود.?- خیشومی کمتر از حد : تشدید صداهای خیشومی
در حفره بینی یا صورت نمیگیرد یا بسیار کم است .?- مختلط: به
علت اتصال حفره های بینی و انسداد در قسمت خلف یا قدام بینی
هر دو حالت خیشوم شدگی وجود دارد.

?-اختلالات تولیدی Articulation disorder

اختلالات تولیدی مشخصاً بیش از هر نوع عارضه گفتاری وقت و توجه
آسیب شناسان گفتار را به خود مشغول میکند و تقریباً ?? درصد
موارد اختلالات گفتاری را تشکیل میدهد. اینگونه افراد در تولید و

بیان همخوانها و واژه ها مشکل دارند و به صورت های زیر بیان می شوند

?- حذف : یعنی یکی از هم خوانها را حذف میکنند.(مثلا خ به خط) ?
- خرابگویی : در این نوع خطا گوینده به جای واج هدف یک صدای غیر مشخص تولید می نماید. ?- اضافی در این حالت یک صدا یا هجای نابجا را وارد واژه یا هجای اصلی مینماید(قوه ری به جای قوری) ?-
جانشینی : در این گونه خطاها گویند یک واج استاندارد به غلط جانشین واج هدف میکند (مثلا یوز به جای روز)

ضوابط تأسیس دفاتر کار گفتار درمانی

?- دفتر گفتار درمانی به محلی اطلاق می شود که طبق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی برای ارائه خدمات گفتار درمانی پس از دریافت مجوز فعالیت ، توسط افراد واجد شرایط مندرج در این آئین نامه دایر می گردد .

?- آسیب شناس گفتار و زبان به فردی اطلاق می شود که دانش آموخته مقطع کارشناسی یا مقطع بالاتر این رشته از دانشگاه های داخل یا خارج از کشور باشد و مدرک وی به تأیید وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد .

?- مجوز فعالیت گفتار درمانی عبارت است از مجوزی که پس از بررسی مدارک و مستندات توسط دانشگاه های علوم پزشکی صادر می شود .

شرایط، ضوابط و مدارک مورد نیاز

شرایط فردی :

?- جهت بالا بردن سطح کیفی خدمات درمانی در دفاتر گفتار درمانی داشتن سابقه کار در این رشته در مراکز درمانی، دولتی ، خیریه و خصوصی به شرح زیر ضروری می باشد :

برای ایجاد دفتر گفتار درمانی در شهر تهران و کرج ، داشتن حداقل ؟ سال سابقه اشتغال به کار تمام وقت در مراکز فوق

برای ایجاد دفتر کار در سایر شهرها و شهرستان ها داشتن حداقل ؟ سال سابقه اشتغال به کار تمام وقت در مراکز مذکور

تبصره ؟ : مدت خدمت نظام وظیفه و طرح نیروی انسانی و یا سایر تعهدات قانونی در صورت ارائه گواهی معتبر اشتغال به گفتار درمانی جزء سابقه کار محسوب می شود .

تبصره ؟ : مدت تحصیل کارشناسی ارشد گفتار درمانی حداکثر تا یک سال و PhD حداکثر تا دو سال براساس گواهی دانشگاه محل تحصیل جزء سابقه کار محسوب می شود .

تبصره ؟ : گواهی سابقه اشتغال به گفتار درمانی در مراکز خصوصی باید به تأیید معاونت درمان و دارو دانشگاه / دانشکده مربوطه برسد .

مدارک مورد نیاز

?- مدارک مورد نیاز برای تأسیس دفتر گفتار درمانی شامل موارد زیر می باشد ، که باید به معاونت درمان و دارو دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی مربوطه ارائه گردد :

الف) گواهی انجام یا معافیت خدمات قانونی

ب) گواهی عدم سوء پیشینه کیفری (در مورد شاغلین رسمی مراکز دولتی با ارائه تصویر حکم استخدامی نیازی به این گواهی نمی باشد)

پ) یکی از مدارک تحصیلی کارشناس ، کارشناس ارشد ، PhD گفتار درمانی

ب) سه قطعه عکس ؟*؟

د) گواهی سابقه اشتغال به گفتار درمانی

ه) اعلام کتبی آدرس دقیق دفتر کار و ساعات فعالیت و تلفن تماس جهت هماهنگی به منظور بازرسی از محل دفتر کار

م) ارائه تصویر یا شماره کد ملی

ی) اصل فیش های بانکی طبق مقررات مربوطه (مبلغ و شماره حساب از طریق کارشناسان واحد صدور

پروانه ها به متقاضی اعلام خواهد گردید، مبالغ جهت شهر تهران و سایر شهرستان ها متفاوت می باشد).

شرح وظایف و حدود اختیارات

الف) مشاوره و راهنمایی مراجعین برای پیش گیری از بروز اختلالات گفتار و زبان در کودکان

ب) مشاوره و آموزش به افرادی که در معرض ابتلا به اختلالات گفتار و زبان هستند به منظور پیشگیری

ج) راهنمایی و ارجاع مراجعین مبتلا به اختلالات گفتار و زبان به سایر درمانگران براساس نیازهای بهداشتی درمانی آن ها

د) آموزش راهنمایی و مشاوره به افرادی که از گفتار خود به طور حرفه ای استفاده می کنند (برای ارتقاء

کیفیت گفتار و پیش گیری از بروز اختلال)

ه) انجام آزمون های گفتار و زبان براساس معیارها و برگه های مورد تأیید دانشگاه علوم پزشکی و تشکیل پرونده برای نوشتن شرح حال ، ثبت چگونگی بروز و سیر اختلال براساس مصاحبه با بیمار و خانواده او و مدرک مربوطه ، ثبت سوابق درمانی ، ضبط نمونه گفتار بیمار و شرح ویژگی های زبانی و گفتاری او ، ثبت سابقه بیماری های جسمی بیمار و تعیین علل و عوامل مؤثر بر اختلال و ثبت برنامه و اقدامات گفتار درمانی و در صورت ارجاع به سایر مراکز درمانی ثبت در پرونده و ارسال خلاصه پرونده

ز) نگهداری پرونده برای کارهای آماری و در صورت لزوم تهیه گزارش برای مراجع قانونی و استفاده از آنها در مطالعات پژوهشی و ارائه نتایج به مسئولان و مراکز علمی - پژوهشی برای همکاری در زمینه افزایش آگاهی و بهبود ارائه خدمات گفتار درمانی و بالا بردن سطح سلامت جامعه

ح) آسیب شناسی گفتار و زبان موظف است در انحصار نسخه پزشک معالج خدمات گفتار درمانی را برای بیماران انجام دهد .

تبصره ؟: پذیرش بیماران دچار اختلال تولید، لکنت ، اختلال در خواندن و نوشتن و تأخیر در رشد گفتار و زبان به طور مستقیم انجام می پذیرد .

تبصره ؟ : آسیب شناسی گفتار و زبان حق دخل و تصرف در نسخه و
یا دستور پزشک معالج را ندارد .

تبصره ؟ : آسیب شناسی گفتار و زبان مجاز به تجویز دارو و
درخواست رادیو گرافی و آزمایشات پاراکلینیکی برای بیماران را
ندارد .

ط (آسیب شناس گفتار و زبان می تواند برای افراد مبتلا به اختلالات
صوت به مدت محدود (حداکثر تا یک هفته) گواهی صادر نماید .)
در صورت استفاده حرفه ای از صوت به معنای عدم حضور در محل
کار و در غیر این صورت تنها در قالب استراحت صوتی)

ی (آسیب شناس گفتار و زبان حق انجام تزریقات و پانسمان راندارد
.

فضای فیزیکی و تجهیزات

?- حداقل امکانات و تجهیزات برای ارائه خدمات به شرح زیر می
باشد :

الف (اتاق درمان حدود ?? تا ?? متر مربع

ب (سالن انتظار متناسب با مراجعین و سرویس بهداشتی در دسترس
باشد .

ج) محیط از نظر نور ، دما و پاکیزگی مناسب باشد

د) از نظر قرار گیری در طبقات ساختمان محدودیتی ندارد

ه) میز و صندلی مناسب مراجعین موجود باشد

و) سرو صدا در اتاق درمان نباشد (مطابق محیط های معمولی باشد)

ز) وسایل باز خورد بینایی و شنوایی موجود باشد

ح) وسایل کمک آموزشی مانند کارت تصاویر ، کتاب های آموزشی
کودکان ، لگو ، پازل و موارد مشابه بر حسب نیاز

ط) برگه های ارزیابی اختلالات گفتار و زبان مطابق با موارد موجود در
دانشگاه های علوم پزشکی

ی) قاشقک ، گاز استریل ، الکل ، دستکش یک بار مصرف ، نی ، شمع
، چراغ قوه ، دستمال کاغذی

ک) وسایل صداساز برای کودکان و وسایل بازی و آموزش کودکان

ل) ضبط صوت برای ثبت نمونه گفتار مراجعین

تجهیزات ، موقعیت و فضای فیزیکی ، امکانات فنی و ساختمانی دفتر
گفتار درمانی می بایستی قبل از اخذ مجوز فعالیت به تأیید
کارشناسان دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی
درمانی ذیربط برسد .
سایر ضوابط

– اندازه تابلو حداکثر *??* سانی متر با ذکر نام و نام خانوادگی
آسیب شناسی گفتار و زبان بوده و فقط مجاز به نصب یک تابلو می
باشد .

– آسیب شناسی گفتار و زبان اجازه چاپ سر برگ براساس مفاد مجوز
دفتر کاردرمانی را دارد .

– تعرفه خدمات ارائه شده مطابق تعرفه های مصوب وزارت بهداشت،
درمان و آموزش پزشکی باشد .

– ارائه خدمات گفتار درمانی در تمامی روزهای هفته و حداقل جهت
یک نوبت کاری (صبح و عصر) ضروری است .

– هرگونه جابه جایی و انتقالی و یا تعطیلی محل دفتر باید به اطلاع و
موافقت دانشگاه مربوطه باشد .

– نظارت بر عملکرد دفاتر گفتار درمانی به عهده دانشگاه مربوطه با
همکاری انجمن گفتار درمانی ایران می باشد .

- نصب اصل مجوز دفتر گفتار درمانی در محل فعالیت و در معرض دید مراجعین الزامی است .

- اعتبار مجوز دفتر طبق قانون آموزش مداوم جامعه پزشکی و سایر مقررات مربوطه می باشد .

- دارنده مجوز دفتر گفتار درمانی تحت هیچ شرایطی مجاز به استفاده از افراد تجربی و بدون تحصیلات دانشگاهی معتبر برای ارائه خدمت نمی باشد و خدمات مذکور باید توسط آسیب شناسان گفتار و زبان دارای حداقل مدرک کارشناسی و تحت نظر دارنده مجوز ، ارائه گردد .

- کلیه دفاتر گفتار درمانی موجود در کشور باید حداکثر ظرف مدت ؟ ماه پس از تصویب آئین نامه تأسیس دفاتر کار گفتار درمانی به شماره ؟؟؟؟/س مورخ ؟؟/؟/؟؟ به دانشگاه مربوطه مراجعه و وضعیت خود را با شرایط جدید انطباق داده و نسبت به اخذ مجوز لازم اقدام نمایند .

- دفاتر گفتار درمانی موظف به پاسخگویی و همکاری با بازرسین وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع ذی صلاح قانونی هستند و در صورت تخلف از ضوابط و مقررات و مفاد مقررات مطابق قانون و آئین نامه رسیدگی به تخلفات پزشکی و حرف وابسته به آن به شرح زیر با متخلف برخورد خواهد شد :

الف (تذکر شفاهی با قید موضوع در صورت جلسه بازرسی محل توسط
دانشگاه ذی ربط

ب (اخطار کتبی توسط دانشگاه مربوطه

ج (لغو مجوز دفتر کار و تعطیل دفتر به مدت ؟ تا ؟ ماه به پیشنهاد
دانشگاه مربوطه

د (لغو مجوز دفتر و تعطیل دفتر به مدت ؟ ماه تا یک سال به
پیشنهاد دانشگاه مربوطه

ه (لغو دائم مجوز دفتر به پیشنهاد دانشگاه ذی ربط

- بیمار حق دارد از طول مدت درمان و عوارض احتمالی آن از گفتار
درمانگر اطلاع حاصل نماید و پس از طی هر دوره درمانی (?? جلسه
(فرم مخصوص رضایتمندی توسط بیمار تکمیل و در پرونده ثبت
گردد .

انواع اختلالات گفتارزبان

انواع اختلالات گفتارزبان عبارتند از:

?-تاخیر در گفتارزبان ?- اختلالات روانی گفتار ?- اختلالات صوت
?- اختلالات زبانی ?- اختلالات تشدید ی ?- اختلالات تولیدی

